

IL-BEATITUDNIJET FL-EVANGELJI TA' SAN MATTEW U SAN LUQA

INICIŪ SANCTI EWĀGELII SECVNTOŪ MARTHĒ

Fr Charles Buttigieg

“Henjin dawk li jgħibu l-paci għax huma jissejħu ulied Alla” (Matthew 5:9)

“Henjin Dawk...”

Il-kelma ‘beatitudni’ gejja mill-kelma Latina ‘beatus’ li tfisser ‘hieni’ jew ‘ferhan’ jew ‘fortunat’, fil-Germaniż għandna l-kelma seligpreisung. Il-kelma Griega hija ‘makarios’ u dik Ebrajka hija ‘ashre’. (ara Mt 5 u Lq 6, ara ukoll Ĝw 13,7; Rum 4,6-9; 1 Kor 7,40; Gal 4, 15; 1 Tim 1,11; Tt 2,13; Ģk 1,12; 1 Pt 3,14; Apok 1,3 u 19,9 u Salm 1, 32, u 84). Għalhekk il-kelma hija rikkorenti ħafna kemm fl-Antik u kemm fil-Ġdid Testament. Din il-kelma nsibuha wkoll fil-kitbiet ta’ Qumran (ara 4Q525 2 II, 1-6). Ix-xandira tas-sena tal-grazzja favur il-fqajrin, id-dgħajfin, il-persegwitati u

l-imjassrin kollha tad-dinja turi t-tama li jrid inissel Ģesù fil-bniedem.

F’Gesù hemm it-tamiet kollha tal-foqra, emarġinati, imjassrin, ta’ dawk l-‘anawim’ li emmnu u

ttamaw fil-ħniena ta’ Alla; “ ... mur, biegh li għandek u aqħtih lill-foqra.” (Lq 18:22). Dan narawh fl-istorja ta’ Lazzru l-Fqir (ara Lq 16:20-22). Naraw ukoll lil Zakkew il-Pubblikan li

INICIŪ SĀCTI ĒWANGĒLII SECŪOVUM LVCĀ

jqassam ġidu lill-foqra f'Lq 19:8. Anke il-Magnificat tal-Madonna fl-Lq 1:51-53, fejn Marija tesprimi l-helsien lill-foqra: "Hu wera l-qawwa ta' driegħu, xerred lil dawk li huma mkabbra f'qalbhom. Niżżej is-setgħana minn fuq it-tron tagħhom, u għolla c-ċejkknin; mela b'kull ġid lil min hu bil-ġuħ u lill-ġħonja bagħathom 'il barra b'xejn". Il-Madonna, 'il-mara 'fqira' ta' Jahwēh' li tafda fil-Kelma ta' Alla. Din it-tama lill-

fqajrin narawha fuq kollox fid-diskors tal-Muntanja, bil-Ġermaniż: Bergpredigt, jew inkella l-priedka tal-muntanja f'Mattew 5:1-12 u fid-Diskors tal-Wita' f'Lq 6:20-26. Lq 7:18-23 jagħti r-risposta ta' Gesù: "Morru agħtu lil Ĝwanni l-ahbar ta' dak li rajtu u smajtu: kif il-ghomja qeqħdin jerġgħu jaraw, iz-zopop jimxu, l-imġiddmin ifiqu, it-torox jisimgħu, il-mejtin iqumu u kif il-bxara t-tajba qiegħda

tixxandar lill-fqar. Hieni hum min ma jitfixklix minħabba fija!". Il-foqra jfittxu lil Ĝesu, il-Messija tal-foqra kif naraw f'Mt 11:25 u ġw 7:48. Infatti Ĝesu jitlob mis-segwači tiegħu čaħda mill-affarijiet temporali biex jircievu l-vera ghana (Mt 6:24; 13:22). Anke San Pawl għandu dan il-ħsieb: "Hu li kien ghani, sar fqir minħabba fikom biex jghanikom bil-faqar tiegħu" (2 Kor 8:9).

Il-Beatitudnijiet komuni f'Mattew u f'Luqa

"Imberkin dawk li huma foqra f'qalbhom, għax għalihom hi s-saltna tas-smewwiet". Il-foqra, bil-Grieg "ptokoi" u bl-Ebrajk "anawim", fil-bidu fit-Testment il-Qadim kienu klassi soċċali b'konnotazzjoni ftit li xejn relijuža. Iżda ftit ftit "foqra" bdiet tieħu sens relijuž. L-idea kienet li l-ġħani mhux inklinat li jirrikorri għand Alla għax ma jonqsu xejn, waqt li l-fqir maħqur iħares lejn Alla. Fis-Salmi l-fqir jidher bhala l-ħabib u l-qaddej ta' Jahwēh (ara Salm 86:1). Dawk li jbatu u jitkolbu bl-umiltà huma msejħin il-‘foqra ta' Jahwēh. Gie ssuġġerit li San Mattew jikkonċentra fuq klassi spiritwali (jikteb "foqra f'qalbhom") u Luqa jikkonċentra fuq klassi soċċali (ma jsemmix "f'qalbhom"). L-idea ta' Mattew hi li dawn in-nies iħarsu lejn Alla għax m'hemmx il-ġid li jtellifhom.

San Luqa li l-vanġelu tiegħu huwa meqjus bħala l-vanġelu tal-foqra, juža darba waħda l-kelma ‘penichre’ għal fqir waqt li Mark 12:42 juža ‘ptōche’ (fl-episodju tal-offerta tal-armla fqira) li Luqa južaha għaxar darbiet mill-34 waħda li nsibu fil-Ġdid Testament.

“Imberkin l-imnikktin, għax jitfarrġu.” Il-konsolazzjoni tal-imnikktin hi ħaża taż-żmien messjaniku (ara Iż-żiex 51). Huma jitfarrġu għax għad ikunu mfarrġa. Hawnhekk il-verb originali fil-Grieg huwa fil-futur passiv. Dan jissejjah skont il-Biblisti bħala it-“Theological Passive” u juri implikazzjoni divina, li l-faraġ għej minn Alla.

“Imberkin dawk li għandhom il-ġuħ u l-ghatx tas-sewwa, għax ikunu mxebbgħin.” Ĝuħ jista’ jittieħed f’sens fiziku jew ġuħ għall-kelma tal-Mulej. Mattew jipecifika “... tas-sewwa”, jiġifieri għall-kelma tal-Mulej.

Rigward is-suġġett tat-tmaqdir f’Mattew insibu “intom” (jgħajrukom, jagħmlu għalikom, jghidu kull deni fuqkom bil-gideb). F’Luqa huma “in-nies” li jobogħdu kom, ixerrdu kom, iġħajrukom, ibarru isimkom bħala ġażin.

Il-Beatitudnijiet l-oħra f’San Mattew

Tajjeb li ngħidu hawnhekk li l-barkiet f’Mattew huma

f’paragun mat-twissijiet li nsibu f’7;13-27 u għalhekk fid-Diskors twil tal-Muntanja; “Imberkin dawk li jħennu, għax ikollhom min ihenn għalihom.” Din il-ħniena għandha żewġ aspetti: mahfra tal-ħtija jew hsara u ħniena.

“Imberkin dawk li qalbhom safja, għax huma jaraw ‘l-Alla.” Il-qalb hija c-ċentru tal-ħajja spiritwali u mentali. Qalb safja jfisser kuxjenza safja. Jaraw ‘l-Alla, ħaża li jixtieqha min hu gust.

“Imberkin dawk li jġibu s-sliem, għax jissemmew ulied Alla.” L-Era Messjanika, l-era ta’ Gesù hija l-era ta’ paċi. L-operaturi tal-paċi jissejh u lied Alla.

“Imberkin dawk li huma ppersegwitati minħabba s-sewwa, għax ġħalihom hi s-saltna tas-smewwiet.” Is-sewwa, bil-Grieg “dikaiosune”, kelma li tinsab seba’ darbiet f’Mattew. Tista’ tfisser: l-attività divina salvifica (3,15), jew mod ta’ hajja (5,20). Xi drabi l-kelma tista’ tirreferi għat-tnejn (Mt 6,10). Bħal Għerf 2,20, il-ħażin jippersegwita l-ġust. L-insara huma ppersegwitati mhux għax jgħixu sewwa iżda għax huma nsara.

“Imberkin dawk li qalbhom ġelwa, għax jiksbu l-art.” Ta’ qalbhom ġelwa jiġifieri l-‘anawim’ li waqt il-persekuzzjoni jużaw paċenzja. Jiksbu (jirtu) l-art. Fil-”Pescher” ta’ Qumran, il-ġwejdin jirtu l-art, li hi l-muntanja ta’ Ĝerusalemm. Li tiret l-art kienet mifħuma bħala haġa materjali. Wara l-idea saret aktar spiritwali, ghalkemm fi żmien Kristu l-idea materjali kienet għadha teżisti.

Konklużjoni

Żgur li dawn il-beatitudnijiet huma ċwievet jew triqat li jwasslu għall-ferħ veru. Anke fit-tbatija, fis-sagħrifċċju, meta jkun mmaqdar in-nisrani jista’ isib ruhu hieni fir-rieda tal-Mulej. Dan huwa l-awgurju li jaġħmlilna Ģesù nnifsu jekk aħna nimxu warajh.

Bibliografia

ALLISON, D.C., “THE STRUCTURE OF THE SERMON ON THE MOUNT”, IN *JBL* 106

(1987)423-445.

BOTTINI, G.C., *Introduzione all’Opera di Luca. Aspetti teologici*, Studium Biblicum Franciscanum Analecta 35, Jerusalem 1992.

BROOKE, G.J., *Qumran and the Jewish Jesus: Reading the New Testament in the Light of the Scrolls*, Grove Biblical Series 35, Cambridge 2005.

CONZELMANN, H., *The Theology of St. Luke*, Philadelphia (PA) 1981.

COUSLAND, J. R.C., *Messiah, the Healer of the Sick: A Study of Jesus as the Son of David in the Gospel of Matthew*, *Journal of Biblical Literature* 124/4 (2005) 768-771.

DUMAIS, M., *IL DISCORSO DELLA MONTAGNA*, TORINO 1999.

FAUSTI, S., *Una Comunita’ legge il Vangelo di Luca*, Bologna 2001.

F. HAUCK, ‘MAKARIOS’, IN *GRANDE LESSICO DEL NUOVO TESTAMENTO*, BRESCIA, 1999.

LEON-DUFOUR, X., *Resurrection and the Message of Easter*, New York 1975.

JOHNSON, L.K., *Gospel of Luke*, Sacra Pagina 3, Collegeville (MN) 1991.

Martini, C.M., *Il Discorso della Montagna. Meditazioni*, Milano 2006.